

competențe. Până atunci însă remarcăm importanța demersului acestui cercetător american pentru completarea bibliografiei istoriei României, care a sporit de câțiva ani considerabil, dar și a adevărurilor deslușite pentru noi români.

Carmen Albert

Eusebiu-Marcel Narai, *Viața economică și socială în județele Caraș și Severin (1944–1948) (II)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2010, 372 p.

Cartea tânărului istoric Eusebiu-Marcel Narai continuă prezentarea a multiple aspecte din viața economică și socială a județelor Caraș și Severin în perioada 1944–1948, de data aceasta fiind vizate dezvoltarea industrială a zonei menționate și naționalizarea, survenită în iunie 1948, după model sovietic, sub presiunile Partidului Muncitoresc Român și în baza unor prevederi înscrise în noua Constituție a țării. Autorul analizează, cu obiectivitate și competență, pornind de la vasta bibliografie generală și de specialitate parcursă, dar și de la sursele arhivistice atent selectate și, respectiv, presa vremii, evoluția ramurilor economice și a întreprinderilor cele mai reprezentative din sudul Banatului românesc în anii 1944–1948, caracterizați prin modificarea peisajului politic al țării noastre după “chipul și asemănarea” URSS-ului, dar și prin măsuri economice cu caracter etatist, ce pregăteau preluarea controlului statului asupra întregii economii. Sunt oferite informații bogate și extrem de interesante despre producția, cadrul legislativ de funcționare, structura, sursele de materii prime, piețele de desfacere, capitalul social, conducerea efectivă, numărul angajaților și problemele sociale de maximă importanță (salarii, acordarea de concedii, aprovizionarea cu produse alimentare, îmbrăcăminte și încălțăminte prin intermediul economatelor) ale unor unități industriale cu tradiție în această provincie, de la data înființării lor (în unele cazuri, chiar la începutul secolului al XIX-lea – n.n.): Uzinele și Domeniile Reșița – firmă de bază a industriei metalurgice din județul Caraș; uzinele metalurgice Ferdinand și Nădrag (jud. Severin), aparținând concernului Titan-Nădrag-Călan; Industria de Lemn “Mundus-Borlova-Armeniș” din Caransebeș și firma “Schramm, Hüttl & Schmidt” din Topleț (jud. Severin) – ultima profilată, încă de la început, pe producerea de unelte agricole pentru satele din sudul Banatului. Sunt prezentate, în egală măsură, o serie de firme industriale din județele Caraș și Severin care produceau alimente, textile, materiale de construcție, blănuri fine, cherestea etc. Activitatea fabricilor mai importante din cele două județe surprinde și schimbările produse la nivelul conducerii, capitalului social și piețelor de desfacere, determinate de motive obiective (deficitul de materii prime, uzura instalațiilor, scăderea gradului de pregătire profesională a salariaților etc.) și subiective (intervențiile repetate și, de multe ori, abuzive ale guvernului sau ale structurilor administrative locale), schimbări caracteristice, de altfel, unei perioade de tranziție spre regimul comunist, similare celor petrecute în alte state din apropiere, care au ajuns în sfera de dominație sovietică.

Un capitol aparte este consacrat naționalizării principalelor mijloace de producție, la nivel central și local. Acest act a determinat lichidarea proprietății private în industrie, comerț și sectorul bancar, fiind considerat momentul esențial în instituirea

controlului total al statului comunist în aceste ramuri economice. Sunt redate, detaliat, prevederile Legii naționalizării din 11 iunie 1948, operațiunile de pregătire și aplicare a legii, precum și modul în care presa oficială a prezentat, în termeni laudativi, întreaga acțiune de preluare a controlului asupra întreprinderilor de către “reprezentanții clasei muncitoare”. Sunt prezentate, în egală măsură, și aspecte privind situația celor mai importante firme industriale și societăți bancare din cele două județe bănățene în momentul naționalizării, precum și consecințele imediate ale acesteia.

Prin sursele de informare utilizate, prin opiniile și concluziile formulate, autorul reușește să surprindă transformările profunde din industria județelor Caraș și Severin într-o perioadă tulburătoare din istoria întregii țări, prezentând multiple aspecte privind modalitățile efective de amestec al factorului politic în viața economică, în contextul preluării treptate a controlului asupra tuturor ramurilor economiei naționale de către Partidul Comunist Român, în pregătirea asaltului final pentru cucerirea puterii politice.

Radu Păiușan

Radu Păiușan, Eusebiu Narai, *Asociația Istoricilor Bănățeni – un deceniu de activitate (2001–2010)*, Ed. Eurostampa, Timișoara, 2012, 551 p.

O continuare absolut necesară a volumului consacrat activității Asociației Istoricilor Bănățeni în perioada 1990–2000, cartea de față prezintă comunicările susținute de către membrii AIB, dar și de alți cercetători din țară și străinătate, în special români din afara granițelor, în intervalul 2001–2010. În egală măsură, acest volum cuprinde simpoziioanele științifice, aniversative sau comemorative desfășurate în perioada 2001–2010, legate de evenimente importante din istoria Banatului, a spațiului românesc și din istoria universală, fără a neglija evocarea unor personalități bănățene de prim rang. Atât în cazul comunicărilor științifice, cât și al simpoziioanelor științifice și sesiunilor de comunicări desfășurate în cadrul Asociației Istoricilor Bănățeni, profilate pe teme de istorie veche, medie, modernă și contemporană românească și universală, inclusiv etnografie, a fost prezentat nu doar punctul de vedere al referenților, ci și teoriile și ipotezele formulate de participanții la ședințele AIB, în funcție de preocupările în domeniu ale acestora.

Rețin atenția, în mod deosebit, următoarele comunicări (folosind criteriul cronologic al prezentării lor și epocile istorice la care se raportează în mod explicit și implicit): “Din istoricul sărbătorii pascale” (pr. Horia Țăru), în care sunt descrise polemicele și disputele din cadrul Bisericii privind data sărbătoririi Paștelor, din primele secole ale creștinismului și până în zilele noastre; “Monede din secolul IV din Banatul Timișan” (muzeograful Octavian Dogaru, fost director al Muzeului Banatului, președintele Societății de Numismatică, membru fondator al Asociației Istoricilor Bănățeni), în care s-a insistat asupra tipologiei numeroaselor monede (peste 10.000) descoperite pe cuprinsul Banatului în secolul IV d.Hr., confecționate – în general – din bronz; “Zamolxis și geții. Cu privire la nemurirea sufletului” (pr. Horia Țăru), în care s-a referit la geneza concepției de nemurire a sufletului, reliefându-se influența lui Zamolxis, elev